

IL·LUSTRE COL·LEGI DE
L'ADVOCACIA DE BARCELONA

Informe 2018

Resum executiu

IL·LUSTRE COL·LEGI DE
L'ADVOCACIA DE BARCELONA

Informe 2018

Resum executiu

Direcció:

Noemí Juaní i Ramon

Equip d'investigació:

Sandra Peiron, César Martínez i Sonia Torras

Informe 2018

Resum executiu

L'informe de la Justícia de l'ICAB per a l'any 2017 parteix de l'estadística que publica el CGPJ a través de la seva pàgina web institucional, les dades contingudes a la Memòria del Deganat de Barcelona, així com les obtingudes a través de la participació directa de persones col·legiades a diferents mitjans de comunicació.

S'han pres com a referència els següents valors per tal de poder mesurar la situació de la justícia:

- Assumptes pendents a l'inici de cada exercici.
- Assumptes ingressats al llarg del mateix.
- Assumptes resolts durant l'exercici.
- Assumptes pendents en finalitzar l'any.

Combinant aquestes categories s'obtenen els principals indicadors judicials, que tenen per objecte mesurar la capacitat resolutiva d'un òrgan judicial, així com veure els nivells de saturació dels mateixos.

Al llarg de l'anàlisi, s'han distingit categories geogràfiques. Hem agrupat les dades fonamentalment en tres nivells territorials: estatal, autonòmic i local. A nivell local s'ha pres com a referència l'àmbit geogràfic en el qual desplega la seva competència l'Il·lustre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona; és a dir, la “demarcació ICAB”. En aquest punt, cal tenir en compte que molts òrgans judicials són de caràcter provincial, com per exemple els Jutjats del mercantil o l'Audiència Provincial, de manera que la jurisdicció que despleguen a nivell territorial, no coincidirà exactament amb el de la “demarcació ICAB”.

A partir de les dades publicades pel CGPJ en el document *“Justícia dada a dada”*, es considera especialment rellevant la dada relativa a **la durada mitjana dels procediments**, que és percebuda per la ciutadania com un element essencial per a la resolució dels seus conflictes i valorar la justícia com un servei públic eficaç.

Hem de tenir en compte que es tracta de temps de durada estimada i que la tramitació de cada procediment variarà en funció de les circumstàncies pròpies de cada assumpte, la càrrega de treball de l'òrgan concret que conegui del procediment, la mobilitat i/o rotació del personal al servei de l'Administració de Justícia.

Finalment, sota l'epígraf de “La rutina de l'Advocacia als Jutjats”, es recullen les impressions transmeses pels professionals sobre alguns dels aspectes més rellevants i actuals del funcionament de la justícia, com és la implementació de les noves tecnologies en el món de la justícia.

1. Comparativa entre els ordres jurisdiccionals

1.1 Litigiositat

En relació a la litigiositat dels diferents ordres jurisdiccionals a Espanya hem de destacar:

- a) La **jurisdicció penal**, s'ocupa del major volum d'assumpes, amb **una taxa de litigiositat de 72,25 assumptes per cada mil habitants**.
- b) La **jurisdicció civil**, hi ha una taxa de litigiositat **de 39,17 assumptes per cada mil habitants**.
- c) La **jurisdicció social**, hi ha una taxa de litigiositat de **8,70 assumptes per cada mil habitants**.
- d) La **jurisdicció contenciosa administrativa**, hi ha una taxa de litigiositat **de 4,25 assumptes per cada mil habitants**.

Taxa de litigiositat per jurisdiccions, des del punt de vista de l'àmbit territorial de la "**demarcació ICAB**".

La taxa de litigiositat es mostra més intensa en comparació a escala estatal, amb la sola excepció de l'àmbit contenciós-administratiu.

- La **jurisdicció penal** té una taxa de litigiositat de **98,51 assumptes per cada mil habitants**.
- La **jurisdicció civil** té una taxa de litigiositat **de 57,77 assumptes per cada mil habitants**.
- La **jurisdicció social** té una taxa de litigiositat **d'11,58 assumptes per cada mil habitants**.
- La **jurisdicció contenciosa administrativa** té una taxa de litigiositat **de 3,03 assumptes per cada mil habitants**.

1.2 Moviment d'assumpes

Pel que fa al moviment d'assumpes, veiem com els volums que es manegen en cadascun dels quatre ordres jurisdiccionals, difereix ostensiblement entre ells.

Comparativa per Jurisdiccions

L'any 2017 arrenca amb un total de 2.196.073 assumptes pendents, un 9% menys respecte a l'exercici anterior, distribuïts de la següent manera:

- **759.401 assumptes penals**
- **962.220 civils**
- **191.691 administratius**
- **282.761 socials**

A més, cal afegir que **s'han ingressat un total de 5.786.883 assumptes** durant l'any 2017 que **s'han distribuït de la següent manera**:

- **3.361.725 assumptes penals**
- **1.822.503 civils**
- **197.795 administratius i**
- **404.860 socials**

D'acord amb les dades relatives a la taxa de litigiositat abans comentades, hem vist com en aquest últim exercici **s'ha produït un increment en el volum d'assumpes ingressats davant la jurisdicció civil i davant l'ordre social, del 10 i del 6%, respectivament. Mentre que en els àmbits penal i contenciós-administratiu s'ha produït un descens del 3,9 i del 0,3% respectivament.**

L'any 2017 s'han resolt un total de 5.688.755 assumpes, un 5% menys respecte a l'exercici anterior. En conjunt, veiem que s'ha resolt un menor nombre d'assumpes dels quals s'han anat ingressant durant el mateix exercici. La major diferència en aquest sentit se situa a la **jurisdicció civil. En efecte, al llarg de l'any 2017 s'han ingressat un total d'1.822.503 assumpes, mentre que s'han resolt 1.664.571, la qual cosa revela un cert col·lapse en aquesta jurisdicció.**

Pel que fa a la resolució d'assumpes a la resta d'àmbits jurisdiccionals, els **òrgans penals han resolt un total de 3.426.280 assumpes, els contenciosos 204.980 i els socials 392.924.** Aquests últims, veiem com també han resolt un menor volum d'assumpes respecte als ingressats en el mateix exercici.

Finalment, **han quedat pendents en acabar el 2017 un total de 2.335.412 assumpes, fet que suposa un increment del 6% respecte a l'exercici anterior**, en el qual van restar pendents un total de 2.195.903 expedients en acabar l'any. Podem observar com en tots els àmbits jurisdiccionals es produeix un descens dels assumpes pendents al finalitzar respecte a l'exercici anterior, amb l'excepció de l'ordre civil on es produeix un significatiu increment del 17%.

Resum per òrgans jurisdiccionals

1. La jurisdicció penal arranca l'any 2017 amb un total de 759.401 assumpes pendents d'exercicis anteriors, als quals cal sumar que durant el mateix s'han ingressat un total de 3.361.725 expedients més.

Pel que fa a la distribució d'aquests últims, veiem com la gran majoria entren a través dels Jutjats d'Instrucció. En efecte, dels 3.361.725 assumpes penals ingressats durant aquest últim exercici, 2.388.732 han tingut entrada a través d'aquests òrgans, fet que suposa un 71% respecte al total. Això es deu a la mateixa configuració del procediment penal, dividit en dues grans fases: una primera d'instrucció en què es porta a terme la investigació de totes les circumstàncies personals i objectives que giren al voltant d'un fet d'aparença delictiva, amb el propòsit d'esbrinar si hi ha indicis racionals de criminalitat; i una segona en què es realitza l'enjudiciament pròpiament dit, davant d'un òrgan judicial diferent del que va instruir la causa, per tal de garantir la imparcialitat en la resolució de l'assumpte.

Els Jutjats Penals han tingut un ingrés de 308.750 assumpes durant l'any 2017; mentre que **l'Audiència Provincial ha rebut 189.403 expedients.** D'altra banda, hi ha una sèrie d'òrgans especialitzats en funció de la temàtica, com els Jutjats de Violència sobre la Dona i els Jutjats de Menors, que s'ocupen d'una part important d'assumpes. **L'any 2017 s'han ingressat un total de 181.931 assumpes davant els Jutjats de Violència sobre la Dona, un 5% més respecte a l'exercici anterior**, en què es van ingressar un total de 173.363. Els Jutjats de Violència sobre la Dona i els Jutjats de Menors, registren un increment de la litigiositat en contra de la tendència regressiva que es produeix a nivell general en la jurisdicció penal.

2.- La jurisdicció civil. L'any 2017 s'inicia amb un total de 962.220 assumpes civils pendents d'exercicis anteriors, als quals cal sumar l'entrada d'altres 1.822.503 expedients nous. La gran majoria d'aquests assumpes han tingut entrada a través dels Jutjats de Primera Instància, que han rebut un ingrés d'1.304.997 procediments, el que representa un 72%.

D'altra banda, d'aquests 1.822.503 assumptes civils, 306.105 (un 17%) han versat sobre matèries pròpies del dret de família.

3. Els Jutjats Mercantils han tingut durant l'any 2017 un ingrés de 83.819 assumptes, el que representa un 5% respecte al total d'assumpes que s'inicien davant la jurisdicció civil. Actualment existeixen a Espanya 91 òrgans judicials especialitzats en matèria mercantil, dels quals 10 es troben a la ciutat de Barcelona. Així mateix, està previst que en aquesta última entri en funcionament el Jutjat Mercantil nº 11 de Barcelona, el que sens dubte ajudarà a absorbir l'increment de la litigiositat que es preveu. No obstant això, des de l'advocacia i altres col·lectius professionals es considera que aquesta creació resulta insuficient i que seria necessari mantenir els reforços existents per no incrementar el temps de tramitació dels procediments.

4. La jurisdicció contenciosa administrativa. D'una banda, d'acord amb el manifestat abans, el volum d'assumpes que es manegen en aquesta Jurisdicció, és ostensiblement menor respecte als quals es tramiten davant els àmbits penal i civil. En total, la jurisdicció contenciosa administrativa ha tingut un ingrés de 197.795 assumptes durant aquest últim exercici. En els Jutjats Contenciosos Administratius veiem com s'han ingressat un total de 123.105 assumptes, mentre que en les sales contencioses administratives dels Tribunals Superiors de Justícia s'han iniciat 55.422 procediments. Aquests òrgans, d'acord amb el repartiment competencial que es fa a la LJCA, concentren el volum més important en termes quantitatius d'aquesta jurisdicció. D'altra banda, si bé el nombre d'assumpes és inferior al d'altres ordres jurisdiccionals, no hem d'oblidar que els mateixos presenten una diversitat i complexitat que obliga els diferents operadors que en aquests intervenen, a estar en constant estudi i reciclatge professional, d'acord amb l'especialització que requereixen molts dels temes que en aquest àmbit es tracten.

5. La jurisdicció social. L'exercici s'inicia amb un total de 282.761 assumptes pendents d'anys anteriors, als quals s'han sumat un total de 404.860 procediments de nou ingrés. Tal com es va dir en el capítol dedicat a l'anàlisi de la jurisdicció social, la crisi econòmica va tenir un impacte significatiu en la litigiositat de l'esmentat ordre. Si bé la tendència general al llarg dels últims anys ha estat regressiva, seguim estant ostensiblement per sobre del volum d'assumpes que s'ingressaven amb anterioritat al 2008: l'any 2006 es van iniciar un total de 343.401 assumptes socials, mentre que l'any 2007 la xifra es va situar en 337.416.

Sentències

Veiem com el nombre de resolucions emeses en cada ordre jurisdiccional, es correspon amb el volum d'assumpes que es tramiten en cadascuna d'elles.

1. A la Jurisdicció Penal s'han dictat un total de 494.503 sentències.
2. A la Jurisdicció Civil s'han dictat un total de 508.518 sentències.
3. A la Jurisdicció contenciosa administrativa s'han dictat un total de 129.698 sentències.
4. A la Jurisdicció social s'han dictat un total de 208.106 sentències.

La novetat respecte a l'exercici anterior és que el nombre de sentències civils va superar el nombre de les penals.

Comparativa dels recursos d'impugnació de sentències

Un dels elements que ens serveix a l'hora de valorar la qualitat de la Justícia, el trobem en el sentit de les sentències dictades resolent un recurs d'apel·lació o de suplicació en el marc de la jurisdicció social. Un volum elevat de sentències que confirmen el resol t en primera instància serà indicatiu del nivell d'“encert” de les resolucions que es van dictar en el marc del procediment principal. Un volum més o menys elevat de recursos pot donar-nos pistes del grau de satisfacció/acceptació que els justiciables tenen sobre el resol t en primera instància, així com la facilitat en l'accés a una segona per al cas que els mateixos no estiguin conformes. En aquest sentit, l'existència d'un bon sistema de recursos d'impugnació suposa un reforç del principi de seguretat jurídica. Això no vol dir que el legislador no hagi de preveure una sèrie de requisits i límits que justifiquin l'accés a aquesta segona instància, a través dels mecanismes impugnatoris pertinents.

En **l'àmbit penal**, durant l'any 2017 s'han dictat un total de 55.104 sentències a nivell estatal resolent un recurs d'apel·lació, de les quals 44.116 han estat confirmatòries i 9.988 revocatòries. Mentre que el nombre de sentències confirmatòries registra un lleuger increment respecte a l'exercici anterior, veiem com el volum d'aquelles que es revoquen experimenta una regressió del 16%.

A la “**demarcació ICAB**”, el nombre de sentències penals dictades en el marc d'un recurs d'apel·lació ha estat de 7.783, de les quals 6.279 han resultat confirmatòries i 1.504 revocatòries. Per tant, podem dir que el nivell d'“encert” de les resolucions judicials dictades en primera instància és acceptable, tenint en compte que el 82% dels recursos d'apel·lació ha acabat confirmant el que va dictar aquesta.

En **l'àmbit civil** veiem com el nombre de sentències que desestimen un recurs d'apel·lació, supera ostensiblement a les que l'estimen. En efecte, l'any 2017 s'han resol t un total de 47.546 recursos d'apel·lació en el marc de la jurisdicció civil, dels quals 18.788 han estat estimatoris i 28.758 desestimatoris. Per tant, la relació de les sentències que es confirmen després del dictat d'un recurs d'apel·lació se situa en un 40-60%.

A la “**demarcació ICAB**”, de les 7.745 sentències que s'han dictat en aquest últim any resolent sobre un recurs d'apel·lació, 3.186 han resultat estimatoris mentre que 4.559 han estat desestimatoris.

En la **jurisdicció contenciosa administrativa**, la relació de sentències dictades en el marc d'un recurs d'apel·lació en l'any 2017, ha estat la següent: a nivell estatal, dels 20.344 recursos d'apel·lació resolts, un total de 5.325 ho han estat calculant i 15.019 desestimant.

A la “**demarcació ICAB**”, dels 2.658 recursos d'apel·lació resolts durant l'any 2017, 877 han estat estimatoris i 1.781 desestimatoris.

Finalment, en el marc de la **jurisdicció social**, la relació de recursos de suplicació dictats pels Tribunals Superiors de Justícia en l'any 2017, ha estat la següent. A nivell estatal, s'han resol t un total de 49.717 recursos de suplicació, dels quals 10.813 han estat estimatoris i 38.904 desestimatoris. Per tant, un 78% de les sentències que s'han dictat en primera instància han estat confirmades.

A la “**demarcació ICAB**”, dels 7.815 recursos de suplicació resolts, 1.270 han estat estimatoris i 6.545 desestimatoris.

1.3 Principals indicadors judicials

Taxa de resolució

La taxa de resolució ens permet conèixer si es resol un nombre igual, superior o inferior del nombre d'assumpes que entren anualment. (**assumpes resolts/assumpes ingressats**).

En aquest últim exercici, veiem com les taxes de resolució que es registren en l'àmbit civil i social, se situen per sota de la barrera del 100%, el que significa que s'està resolent un volum d'assumpes inferior al que s'està ingressant.

- A la jurisdicció civil la taxa de resolució se situa en un 91%
- A la jurisdicció social la taxa de resolució se situa en un 97%
- A la jurisdicció penal la taxa de resolució se situa en un 102%
- A la jurisdicció contenciosa administrativa la taxa de resolució se situa en un 104%

Taxa de pendència

La taxa de pendència posa l'accent en els nivells de saturació, d'acord amb la següent fórmula: **Taxa de pendència = assumpes pendents al finalitzar / assumpes resolts**.

La taxa de pendència de l'any 2017 és:

- A l'àmbit penal un 22%
- A l'àmbit civil un 67%
- A l'àmbit contenciós-administratiu un 91%
- A l'àmbit social un 72%

Veiem com es produeix un increment de la taxa de pendència en totes les jurisdiccions en aquest últim exercici, fet coincident amb les respostes de l'advocacia on indiquen un major temps de resposta en la resolució dels expedients.

Taxa de congestió

La taxa de congestió posa l'accent en aquest cas en els nivells de col·lapse: **Taxa de congestió = (ingressats + pendents a l'inici) / resolts**.

La taxa de congestió que es registra el 2017:

- L'àmbit penal, un 120%
- L'àmbit civil, un 167%
- L'àmbit contenciós-administratiu, un 190%
- L'àmbit social, un 175%

1.4 Durada mitjana dels procediments

A l'hora de mesurar la qualitat del servei públic que es presta a través de l'Administració de Justícia, resulten especialment interessants les dades relatives al cost temporal que la tramitació i resolució d'un assumpte suposarà, tant al justiciable com al professional que l'assisteix.

Jurisdicció penal

En aquesta, veiem com els temps de durada mitjana varien de forma notable en funció de l'òrgan concret a què es refereixen: **anant dels 0,7 mesos als 16 mesos.**

En relació a l'enjudiciament dels delictes lleus en l'àmbit judicial del partit de Barcelona, s'ha detectat un augment del temps que va des de la data de la comissió dels fets fins a la data d'assenyalament del judici.

En l'àmbit de Barcelona se celebren 30 judicis diaris, d'acord amb els buits previstos a l'agenda amb aquesta finalitat. No obstant això, la litigiositat que suposa aquest tipus de procediments no està sent adequadament absorbida per la planta judicial actualment operativa, motiu pel qual des de les instàncies competents s'han pres algunes mesures per al pròxim exercici, de les quals s'han de destacar la posada en marxa d'un nou jutjat d'instrucció constituït en servei de guàrdia per a l'enjudiciament de delictes lleus, per reforçar el servei que es presta per l'actualment operatiu, durant almenys un any, sense perjudici de posteriors pròrrogues. Aquesta modificació singular està prevista en l'art. 48.2 del *Reglament 1/2005 de 15 de setembre*, que preveu aquest tipus de recursos en el marc de la prestació dels serveis de guàrdia, especialment útil en aquelles zones que, com a Barcelona, reben una gran afluència turística que pot donar lloc a un augment de la litigiositat en aquest tipus d'assumptes.

Sobre l'enjudiciament dels delictes lleus, no només s'ha de tenir en compte el que disposa l'art. 965 LeCrim sobre els assenyalaments quan no fos possible celebrar el judici dins el servei de guàrdia, sinó també la prescripció anual prevista en l'art. 131.1 CP. En definitiva, es tracta de donar una resposta adequada a la litigiositat real del moment, en termes d'eficiència i qualitat, per evitar situacions injustes i contràries al dret.

Jurisdicció civil

Es produeix una regressió de la durada mitjana de tramitació, a mesura que es van succeint els anys, el que sense dubte resulta positiu. En efecte, l'any 2012 el temps de durada mitjana dels procediments que es trobaven en la primera instància civil era de 8 mesos, **mentre que l'any 2017 aquest es redueix fins als 6,4 mesos.**

Aquestes dades corresponen a una durada mitjana dels procediments, si bé detectem que en algunes especialitats la mitjana varia substancialment. Així, per exemple, un procediment de divorci tramitat de mutu acord, en què a més no hi ha fills menors, pot ser tramitat perfectament en poc més d'1 mes des que es presenta la demanda fins que s'obté el Decret. Per contra, un procediment de divorci contenciós, en el qual es presenten, a més, unes mesures provisionals prèvies o coetànies a la demanda, pot demorar perfectament més de 12 mesos. Per això, l'experiència pròpia dels col·legiats i col·legiats que es recull a les taules elaborades a partir d'una sèrie d'enquestes en els propers epígrafs, ens servirà per matisar les dades de durada mitjana dels procediments.

Es fa referència als **temps mitjans de durada que es registren per part de les Audiències Provincials, amb una durada mitjana en aquest últim exercici de 6,9 mesos.**

Jurisdicció contenciosa administrativa

D'una durada mitjana de 13,6 mesos en l'any 2012, hem passat a una durada estimada de 9,4 mesos, fet que suposa una regressió del 30%.

Pel que fa a la durada mitjana dels procediments que es tramiten **davant la sala contenciosa administrativa del Tribunal Superior de Justícia**, d'una durada estimada de 24,6 mesos l'any 2012, passem a una altra de 17,1 el 2017.

Jurisdicció social

La durada mitjana dels procediments creix de forma progressiva, fins a situar-se en 10,7 mesos l'any 2015. No obstant això, i d'acord amb el manifestat a l'inici del present epígraf sobre la cautela en llegir aquestes dades tenint en compte que es tracta de temps estimats, **l'experiència dels nostres col·legiats i col·legiades (que es recull de forma específica en els següents apartats) revela que molts procediments de l'àmbit social han anat força més enllà d'aquests 10,7 mesos.**

Actualment, i segons les dades on la durada mitjana dels procediments que es tramiten davant els Jutjats Socials comença a baixar, se situen en aquest últim any en 9,4 mesos.

Segons el tipus de procediment, la durada del mateix variarà. Els conflictes col·lectius triguen a ser resolts 9,2 mesos, els acomiadaments 6,1 mesos, les reclamacions de quantitat 11 mesos i els procediments contra la seguretat social 11,2 mesos.

El Tribunal Suprem, Sala Quarta, presenta un col·lapse significatiu, en el sentit que la durada mitjana de tramitació creix de forma gradual al llarg del període comprès entre els anys 2012 i 2017, arribant als 14,1 mesos.

L'Audiència Nacional i el Tribunal Superior de Justícia, tenen un temps de mitjana de tramitació de 2,7 mesos i 4,6 mesos respectivament.

2. L'Advocacia als jutjats

Tanquem l'anàlisi amb un treball de camp mitjançant la recollida d'una sèrie d'enquestes, per tal d'apropar-nos a "la rutina de l'Advocacia als Jutjats". No en va, les impressions transmeses pels advocats i les advocades de Barcelona a "peu de toga", resulten de gran valor i serveixen per personalitzar l'anàlisi que l'Il·lustre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona realitza anualment sobre l'estat de la Justícia a través d'aquest informe, el que es fa a través de sengles epígrafs que es desenvolupen a continuació.

2.1 El Baròmetre de la CRAJ

En primer lloc, hem de posar de manifest que la realització del present apartat ha estat possible gràcies a la col·laboració dels advocats i advocades que, d'una manera o altra han participat en la confecció d'una mostra d'opinió.

En segon lloc, el present epígraf s'ha dut a terme amb la col·laboració de la Comissió de Relacions amb l'Administració i la Justícia (CRAJ). Un dels principals canals mitjançant el qual la Comissió recull l'opinió de l'Advocacia és l'anomenat "Baròmetre de la CRAJ", que des del 7 de juny de l'any 2011 es publica al web institucional de l'ICAB. Des d'aquest moment, el baròmetre s'ha convertit en una eina molt útil per al coneixement i difusió de les impressions i preocupacions de l'Advocacia que giren al voltant de la rutina del seu exercici professional. A través del mateix, l'ICAB té l'oportunitat d'apropar-se al col·legiat per conèixer de primera mà les seves necessitats i interessos, mitjançant la realització d'una enquesta dinàmica sobre diversos temes d'actualitat jurídica i sobre el funcionament de l'Administració de Justícia.

A continuació es recullen algunes de les conclusions més rellevants elaborades per la CRAJ i recopilades al llarg de l'exercici 2017 i primers mesos de 2018. Pel seu interès, s'han agrupat en les següents temàtiques:

- Noves tecnologies

S'ha produït un augment de la utilització de les noves tecnologies. Un 89,3% dels professionals que han respòs, van contestar a inicis de 2017 que encara no havien procedit a utilitzar el sistema E-Justícia per a la presentació de demandes o escrits. Durant l'any 2017 i a inicis del 2018 amb l'obligatorietat d'utilització de la presentació de demandes mitjançant l'E-Justícia, la proporció ha passat a ser majoritària en les jurisdiccions civil, mercantil, social, contenciosa administrativa, quan la presentació es realitza directament pel professional. En relació a la jurisdicció penal, de violència sobre la dona o menors encara s'ha de fer aquest procés. Actualment la reclamació de l'advocacia és que es pugui procedir, no tan sols a la presentació d'escrits, sinó a la notificació de les resolucions judicials per via telemàtica.

En un altre sentit, la utilització del sistema Arconte 2, que deixa visionar els actes processals registrats en suport permetent la seva visualització, va anar en augment fins a assolir la seva utilització en un 82,46%. Al mateix temps, un 87,18% dels enquestats va contestar considerant les videoconferències un mitjà útil a la justícia, però només un 15,56%, va indicar que l'havia utilitzat per poder entrevistar-se amb clients a la presó.

S'evidencia la necessitat d'impulsar aquesta eina de comunicació advocat-client, que es pot implementar en diferents àmbits.

- Dotació d'òrgans judicials

Un 89,3% dels professionals ha valorat de forma clara la necessitat de creació de nous òrgans judicials i l'establiment de reforços quan s'escaigui.

Hi ha una percepció clara d'aquesta insuficiència de Jutjats davant el volum creixent dels últims anys que no ha anat en paral·lel amb la creació de nous òrgans i dotacions. Això se suma a la percepció, ja reiterada en anys anteriors, que seria necessària en moltes ocasions una millor organització i administració dels mitjans disponibles i del treball per optimitzar els resultats a la justícia.

En relació a la nova oficina judicial (NOJ), que ha de suposar una millora organitzativa, es va consultar als advocats en relació als partits judicials on ja ha estat implantada i el 86,54% va reconèixer que havia experimentat dificultats en el funcionament dels mateixos.

- Temps d'espera, tramitació i resolució dels procediments.

La percepció dels professionals de l'advocacia és que els temps de tramitació i resolució dels procediments s'han vist incrementats en totes les jurisdiccions.

A la jurisdicció civil un 89,13% dels professionals enquestats afirma que el temps de durada dels processos s'ha vist augmentat i en el cas dels recursos d'apel·lació a la segona instància encara més, un 93,18%.

A la jurisdicció penal, un 85% dels professionals enquestats també ho considera així, i un 73,75% en relació a la segona instància.

A la jurisdicció social, la percepció és encara superior, amb un 96,34% a la primera instància i un 78,57% al recurs de suplicació.

A la jurisdicció contenciosa administrativa, un 89,19% opina també que el temps ha experimentat un augment.

En relació a les esperes dels professionals per les actuacions judicials i davant els Jutjats de guàrdia, un 95,38% dels professionals ha indicat que considera excessiu el temps d'espera.

- Dèficits en el funcionament

La manca de presència del representant del ministeri fiscal en els procediments judicials en els quals és preceptiva la seva intervenció, és percebuda com un fet preocupant per un 67,87% dels professionals. Aquesta dada és fonamentalment en relació als procediments de família i incapacitat, atès que en els penals o violència sobre la dona sí que sol estar-hi present.

En relació a aquest punt és important destacar que la memòria del Deganat de Barcelona posa de manifest la greu situació dels jutjats d'estat civil i incapacitats, que en els darrers 2 anys han vist doblar el nombre de procediments que han de resoldre.

- Acords previs

En relació al fet que s'intenti arribar a un acord abans del procediment, i ja dins d'aquest abans de celebrar judici, la percepció és majoritàriament positiva.

En l'àmbit dels procediments de família aquesta percepció és més baixa del que sembla, vinculada al fet que de vegades es força molt els advocats i les parts a intentar establir un acord i no celebrar el judici en un àmbit que resulta especialment sensible per a les parts.

Així, només un 48,94% dels professionals consideraria de manera favorable que els jutjats instessin a arribar a més acords abans d'entrar a judici en els procediments de família.

Per contra, un 80,24% és favorable a ser instat a acords previs als procediments civils.

I a la jurisdicció penal, un 69,15% dels professionals considera que s'hauria d'efectuar una major utilització dels protocols de conformitats.

- Criteris homogeneïtzadors

En relació als criteris que s'acorden per part de la judicatura sobre qüestions per homogeneïtzar la resposta a determinats temes, un 71,21% dels professionals considera positiva la seva realització per la seguretat jurídica que aporten.

- Temes d'interès social

La implementació de mesures per part de les administracions que estaven pendents de resoldre és valorada molt positivament per l'advocacia. Així, la creació del registre de parelles de fet per part del Departament de Justícia va obtenir un 80% de suport entre els enquestats.

Per part de l'advocacia s'ha fet un important esforç en impulsar qüestions com la regulació i aplicació de la segona oportunitat.

La sensibilitat del col·lectiu professional apareix clarament reflectida quan, davant la consulta respecte a si la llei de la segona oportunitat ha disposat d'una aplicació suficient, els enquestats van contestar en un 96,04% que no s'ha fet una aplicació suficient.

La problemàtica de les clàusules sòl també ha estat objecte de consulta. D'una banda, en relació a si ha suposat un increment de les reclamacions, des del punt de vista d'organització judicial, atès que es va acordar la creació o conversió d'uns jutjats de primera instància per tramitar en exclusiva aquestes reclamacions. La conveniència d'una mesura d'aquest tipus resulta debatuda i es percep que pot resultar problemàtica pel que només un 40,45% de es mostren a favor i un 59,55% en contra. Aquesta resposta pot ser deguda a la percepció que s'aplicarien uns únics criteris de resolució i un retard important en la resolució.

Posteriorment, ha quedat acreditat que la concentració en aquests òrgans judicials ha generat una situació de col·lapse en la tramitació dels procediments.

La Comissió Permanent CGPJ de 5 de juliol de 2018 recull que el Jutjats especialitzats de Barcelona acumulen un nivell de pendència del jutjat, a data 31/03/2018 de 24.180 assumptes -processos declaratius i jurisdicció voluntària-, increment que obeeix a l'especialització esmentada.

Així mateix, entre les qüestions plantejades destaca com a suggeriment la relativa als incompliments en l'àmbit dels procediments de família. Un 96,83% de professionals considera que s'hauria d'habilitar algun sistema per recollir els incompliments produïts en assumptes de família de manera àgil a part de l'execució civil. Des que es va destipificar els incompliments en àmbit de família (excepte els impagaments de pensions), es detecta la necessitat d'habilitar un sistema més àgil que la pura execució civil, per tal que els ciutadans disposin d'una via ràpida per posar els incompliments en coneixement de l'autoritat judicial.

2.2 L'opinió de l'Advocacia a "peu de toga"

Dèiem que una de les formes que tenim de personalitzar el present informe és, precisament, a través de la participació dels col·legiats i les col·legiades, que s'ha canalitzat a través de la realització d'una sèrie d'enquestes. El propòsit és matisar i afegir un grau més de coherència a l'anàlisi realitzada al llarg dels capítols precedents, a partir de l'experiència professional de l'Advocacia de Barcelona a "peu de toga".

En la present edició s'han dut a terme un total de 375 enquestes, la distribució per gènere de les quals ha estat la següent: 220 han estat contestades per homes (un 59%) i 155 han estat respostes per dones (un 41%).

Respecte de la dedicació dels professionals a una jurisdicció, l'àmbit civil destaca per sobre de la resta, amb un total de 272 enquestats que han respost dedicar-s'hi. Quant a la resta d'àrees de dedicació, els enquestats han contestat el següent: 90 que es dediquen preferent al penal, 76 al Contenciós i 48 al Social.

D'altra banda, hem preguntat si es considera que l'ús de les noves tecnologies en l'àmbit de l'Administració de Justícia s'està implementant correctament. Un total de 220 enquestats (el 59%) consideren que no; mentre que 155 (el 41%) responen afirmativament.

També s'ha preguntat sobre la consideració en el tracte rebut per part de l'Administració. Els enquestats s'han distribuït de la següent manera: 180 consideren que el tracte rebut ha estat bo (un 48%), 150 regular (un 40%) i 45 han contestat que ha estat dolent (un 12%). A aquells enquestats que han considerat que el tracte rebut ha estat regular o dolent, se'ls ha preguntat (amb possibilitat de resposta múltiple) per part de qui. Un percentatge important de les queixes, vindria del tracte donat pels mateixos jutges i magistrats (amb un 30%); repartint-se la resta en diferents proporcions entre LAJ, Fiscal i Policia. Sota la categoria d'"altres", amb un total de 115 respostes, trobaríem diferents professionals que treballen en l'àmbit de l'administració de justícia, com a funcionaris, administració tributària, personal administratiu, havent-hi diverses respostes que refereixen un tracte millorable generalitzat per part de tots els operadors.

Finalment, tanquem l'enquesta preguntant si, respecte a l'últim any, s'ha percebut que s'augmentés el retard en la tramitació dels procediments. El 61% dels enquestats, amb un total de 228 respostes, considera que sí; mentre que 147 (un 39%) considera que no.

A l'hora de determinar els motius d'aquesta percepció per part dels que han respost afirmativament, molts professionals han apuntat a diferents causes, sent les més ressenyables les següents: acumulació de treball, falta de mitjans tant personals com humans, alta mobilitat del personal, mala organització, planta judicial insuficient, entre d'altres. En definitiva, es requereix una adequació dels mitjans que es destinen i com s'organitzen a l'Administració de Justícia, a la litigiositat real del moment.

IL·LUSTRE COL·LEGI DE
L'ADVOCACIA DE BARCELONA